

REGERINGEN

Regeringsbeslut

II:17

2011-06-16

S2011/5894/FST (delvis)

Socialdepartementet

Statens folkhälsoinstitut
831 40 Östersund

Uppdrag att genomföra en satsning mot cannabis under åren 2011–2014 samt utbetalning av medel

Statens folkhälsoinstitut får i uppdrag att genomföra en satsning mot cannabis under åren 2011–2014. Insatsen vänder sig i första hand till unga som inte har testat eller endast någon enstaka gång har testat cannabis. Uppdraget ska bl.a. omfatta tillgänglighets- och efterfrågebegränsande insatser i kombination med informationsåtgärder.

I uppdraget ingår också att genomföra en kommunikationsinsats. Primär målgrupp för kommunikationsinsatsen är ungdomar i åldern 16–18 år. Fokus ska vara de ungdomar som inte har testat cannabis. Sekundär målgrupp är föräldrar till ungdomar i åldern 16–18 år och skolpersonal i gymnasieskolan. Utgångspunkter för kommunikationsinsatsen ska bygga vidare på och dra fördel av de utvecklingsbara komponenterna i pilotinsatsen mot cannabis i Skåne ”Testa dina gränser”. Insatsen ska utformas så att den kan anpassas och implementeras lokalt och regionalt. De strategiska budskapen ska utgå från medicinska, rättsliga och sociala argument, och syfta till att stärka ungdomars positiva attityd till en drogfri tillvaro.

Statens folkhälsoinstitut ska till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 15 september 2011 redovisa en plan för hur myndigheten avser genomföra uppdraget för åren 2011–2014. Folkhälsoinstitutet ska samråda med berörda myndigheter. Hänsyn ska tas till pågående uppdrag till Skolverket.

För uppdraget får Statens folkhälsoinstitut använda 12 000 000 kronor under 2011. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslag 2:7 Alkohol-, narkotika-, dopnings-, och tobakspolitiska åtgärder, anslagspost 9. Medlen utbetalas efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet med hänvisning till det

diarenummer som bidragsbeslutet har. Medel som inte förbrukats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 januari 2012.

Slutredovisning av genomförandet ska vara Regeringskansliet (Socialdepartementet) tillhanda senast den 31 mars 2015. Statens folkhälsoinstitut ska årligen till Regeringskansliet (Socialdepartementet), senast den 1 oktober, i samband med den s.k. lägesrapporten av myndighetens arbete inom alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksområdet (ANDT), inkomma med en delrapport om vilka resultat som hittills har uppnåtts.

En utvärdering av insatserna ska ingå i slutredovisningen. Statens folkhälsoinstitut ska se till att en oberoende utvärdering påbörjas parallellt med att satsningen inleds.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 22 december 2010 om propositionen En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (prop. 2010/11:47). Riksdagen antog den samlade strategin den 30 mars 2011 och beslutade samtidigt om det övergripande målet för ANDT-politiken: ett samhälle fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och med ett minskat tobaksbruk. Med ett samlat övergripande mål vill regeringen tydliggöra viljeinriktningen att komma till rätta med de samlade problem som bruk, missbruk och beroende av alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT) orsakar både individ och samhälle. Strategin anger mål, inriktning och prioriteringar för samhällets insatser under åren 2011–2015. Förutom det övergripande målet innehåller strategin sju långsiktiga mål som ständigt är aktuella, till vilka ett antal prioriterade mål knyts som ska uppnås under strategiperioden. Insatser inom de olika sakområdena för att nå målen i ANDT-strategin konkretiseras i årliga åtgärdsprogram. För att kunna mäta effekterna av insatserna kommer regeringen under strategiperioden att bygga upp en ändamålsenlig organisation för öppna jämförelser, uppföljning och utvärdering av strategins mål.

För att nå det i ANDT-strategin långsiktiga målet att antalet barn och unga som börjar använda narkotika och dopningsmedel eller debuterar tidigt med alkohol eller tobak successivt ska minska är ett prioriterat mål under strategiperioden att minska nyrekryteringen till narkotika- och dopningsmissbruk.

Stockholmsenkäten skickas ut vart annat år till drygt 10 000 elever i grundskolans årskurs 9 och gymnasieskolans årskurs 2. År 2008 visade enkätsvaren att narkotikaanvändningen ökade i samtliga grupper, den trenden har fortsatt i 2010 års undersökning. Den största ökningen av

andelen som prövat narkotika har skett bland flickor och pojkar i gymnasieskolans årskurs 2. Från 2006 till 2010 är förändringen för pojkar 24 till 31 procent och för flickor 20 till 25 procent. Även bland pojkar i årskurs 9 ökade andelen som någon gång prövat narkotika, från 13 till 16 procent. Andelen elever som använt narkotika minst en gång under den senaste 4-veckorsperioden ökade också bland pojkar i både grundskolans årskurs 9 och gymnasieskolans årskurs 2.

Enligt nationella skolundersökningar av Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning ökade andelen av skoleleverna i grundskolans årskurs 9 som någon gång använt narkotika under 1990-talet för att sedan sjunka fram till 2008 då trenden vände. De senaste årens undersökningar visar återigen på en ökning. I gymnasiets årskurs 2 har det skett en kraftig ökning bland pojkarna i de senaste årens undersökningar. Av undersökningarna framgår också att cannabis är den vanligaste använda narkotikan. Regeringen anser därför att det finns starka skäl för en satsning mot cannabis.

Lokalt förebyggande arbete med att begränsa tillgängligheten, öka upptäcktsrisken och samverka mellan myndigheter för tidiga insatser är framgångsfaktorer för att påverka ungas drogvanor. Tillgänglighetsbegränsande insatser bör ske i kombination med informationsåtgärder för att behålla en negativ attityd till cannabis.

Kunskapsnivån om hur vanligt förekommande cannabis är bland vissa ungdomar och om de negativa konsekvenserna av cannabismissbruk behöver höjas i syfte att stärka vuxnas positiva attityd till en drogfri tillvaro.

Regeringen gav i januari 2011 Skolverket i uppdrag att utforma och erbjuda utbildningsinsatser om ANDT med syftet att stödja skolornas undervisning om ANDT. Det är en fyraårig satsning under perioden 2011–2014 och utgör en viktig del för att kunna nå det prioriterade målet En hälsofrämjande skola.

Förutsatt att riksdagen beviljar medel för ändamålet avser regeringen att avsätta 12 000 000 kronor för åren 2012, 2013 respektive 2014.

Skälen för beslutet

Målsättningen är att ungdomar i åldern 16–18 år ska reflektera över sina attityder till cannabis så att de aktivt och av egen vilja bestämmer sig för att avstå cannabis. Målen för insatsen är att färre ungdomar i åldern 16–18 år ska testa cannabis, att öka kunskapen om de negativa konsekvenserna av cannabismissbruk bland ungdomar i åldern 16–18 år och hos föräldrar till tonåringar samt personal i gymnasieskolan.

Det är angeläget att involvera idéburna organisationer och den ideella sektorn i genomförandet av åtgärderna, så att den kompetens dessa organisationer besitter kan tas tillvara.

På regeringens vägnar

Maria Larsson

Maria Renström

Likalydande till

Kammarkollegiet

Kopia till

Finansdepartementet/BA
Regeringskansliets förvaltningsavdelning/EK
Regeringskansliets internrevision
Socialutskottet
Sveriges Kommuner och Landsting